

Prevansyon ak Kontwòl Kolera Rezime Gid Fòmasyon



Entwodiksyon

Gid sa a bay enstriksyon sou fason pou anpeche gen maladi kolera ak

ka lanmò nan kominote ou yo. Dyapozitiv ak modil sa yo genyen enfòmasyon sou:

- Entwodiksyon ak angajman kominote a
- Sa ou dwe konnen konsènan maladi Kolera
- Swen moun ki gen dyare pandan yon epidemi kolera
- Lavaj men
- Solisyon reyidratasyon oral (ORS)
- Dlo pwòp pou bwè—Aquatabs®
- Dlo ki pwòp pou bwè—Dlo Lavi
- Dlo ki pwòp pou bwè—PuR®
- Estokaj dlo pwòp
- Bon preparasyon manje
- Bon enstalasyon ijyenik ak netwayaj
- Lè gen yon ka lanmò lakay ou akòz kolera

Objektif Fòmasyon an

Nan fen fòmasyon sa a, w ap anmezi pou:

- Transmèt prensip kle yo pou angaje kominote a.
- Dekri maladi kolera ak fason li simaye.
- Deside sou mezi kòrèk pou pran pou tretman ak pou rekòmandasyon moun ki gen dyare dlo.
- Anseye pratik pou anpeche maladi kolera.
- Enstwi moun sou mezi kòrèk pou yo pran si yo panse yon gen kolera.
- Detèmine kijan pou mennen moun ki malad avèk kolera nan yon sant sante oswa nan yon sant tretman kolera.

Pake Fòmasyon

- Pake konplè fòmasyon an genyen ladan
 - gid pou modil fòmasyon sou kolera
 - 12 modil fòmasyon
 - 13 kat edikasyon kominotè
 - 1 dyapozitiv pwen kle fiks (15 dyapozitiv) pou sesyon fòmasyon CHW pandan 15–30 minit
- Ou kapab itilize chak modil oswa ou kapab chwazi ki modil ki pi bon pou satisfè bezwen kominote ou.
 - Ou kapab itilize tout modil yo ansanm pandan yon sesyon fòmasyon ki dire pi lontan.
 - Ou kapab itilize modil yo pandan sesyon endividyèl oswa pandan sesyon an gwoup.

Angajman Kominote

- Manm kominote a ta fèt pou trete avèk respè
- Pase moun lòd oswa gwonde sou moun pa bon
- Ede rezoud pwoblèm nan lè moun yo bloke
- Fèt pou genyen yon konvèsasyon nan de (2) sans lè gen chanjman nan konduit
- Toujou montre apresyasyon pou efò moun yo
- Lè w ap travay avèk kominote a, kòmanse diskisyon yo lè ou mande
 - Sa yo konnen sou prevansyon ak kontwòl maladi kolera
 - Sa y ap fè pou anpeche kolera antre lakay yo

Fè Kominote Ou Patisipe

- Òganize reyinyon kominote sou maladi kolera.
- Pratike bon abitud bwè dlo pwòp ak estokaj dlo ou anseye lòt yo.
- Mande moun yo pou yo divilge pratik prevansyon ak tretman kolera ba fanmi yo, zanmi yo ak vwazen yo.
- Fè edikasyon pòt-an-pòt nan kominote ou...
 - Dlo pwòp, bon enstalasyon ijyenik, ORS, prevansyon kolera

Kolera

Sa Ou Dwe Konnen Konsènan
Kolera

Objektif

- Dekri sa kolera ye epi kote yo jwenn mikwòb ki bay kolera.
- Dekri fason kolera gaye.
- Dekri sentòm kolera.
- Dekri mezi moun fèt pou pran pou evite kolera.
- Dekri mezi moun fèt pou pran si yo malad avèk kolera.

Kisa Kolera ye?

- Kolera se yon maladi ki kapab lakòz dyare ak vomisman.
- Dyare kolera kapab sanble ak dlo diri twoub.
- Lè moun gen kolera, yo pèdi fliyid rapidman, ki lakòz yo dezidrate.
- Dezidratasyon se pèt dlo ak sèl nan kò a.
- Pèt dlo ak sèl yo kapab lakòz lanmò moun lan nan kèk èdtan **si moun nan pa** trete.

Kijan yon Moun trape Kolera?

- Bwè dlo oswa manje manje ki genyen mikwòb kolera
- Vale mikwòb kolera ou ranmase nan sifas oswa objè ki genyen pou pou yon moun ki malad avèk kolera
- Si ou lave men ou souvan, kontak òdinè avèk yon moun ki malad avèk kolera pa reprezante yon risk pou ou

Kijan ou kapab Evite Kolera?

- Bwè ak itilize dlo pwòp
 - Dlo nan boutèy ki genyen bouchon ki pa kase, dlo ki bouyi, dlo ki trete avèk pwodui klò
- Trete dlo tiyo paske li kapab pa pwòp
 - Trete avèk pwodui klò pou blanchiman oswa avèk klowòks ou sèvi nan kay
- Lave men ou souvan avèk savon ak dlo pwòp
 - Si pa gen savon: fwote men ou avèk sann oswa sab epi rense li avèk dlo pwòp
- Kwit manje yo byen (sitou fwidmè)
 - Manje li cho, kite li kouvri, epi kale fwi ak legim yo
- Fè bon netwayaj
 - Kwizin nan ak nan kote fanmi ou benyen ak lave rad
- Itilize latrin oswa mete poupou yo anba tè sou yon distans 30 mètr avèk nenpòt kote dlo pase

Sa pou di moun kipanse yo genyen kolera

Moun ki gen kolera ta fèt pou:

- Prepare ak bwè ORS
 - Lave men yo souvan avèk savon ak dlo pwòp
 - Prepare solisyon reyidratasyon oral (ORS) avèk dlo pwòp
 - Dousman, bwè ti gòje ORS souvan
 - Kontinye bay tibebe yo tete si tibebe a gen dyare, menm lè y ap vwayaje pou al swiv tretman
 - Adilt yo ak lòt timoun yo ta fèt pou kontinye manje souvan
- Ale Imedyatman nan sant sante, nan sant tretman kolera oswa bòkote travayè sante kominotè ki pre w la

Sa pou di moun ki posé'w kesyon konsènan vaksen kolera

- Vaksen pou kolera **PA ITIL** pandan maladi sa a ap gaye nan peyi an
- Vaksen kolera pap ka pwoteje'w a tan
 - Wap beswen 2 dòz vaksen pou li ka proteje'w kont kolera
 - Mem si yo ba'w vaksen an, li gen dwa pran pliziè semèn pou'l ka pwoteje'w
 - Vaksen ki la yo ka pwoteje'w pou yon ti tan selman
- Ou ta beswen pliziè machins avèk staff pou pote vaksen an epi pou bay moun li
- Pa genyen ase vaksen kolera pou tout moun
- Se bon gen ijyèn avèk prevansyon kap ede nou anpeche maladi an gaye
- Vaksen kolera pa rekòmande pou travayè santé

Desizyon pou Pran pou Pran
Swen
yon Moun ki gen Dyare

Objektif

- Dekri sa pou fè pou yon moun ki prezante san dyare.
- Dekri sa pou fè pou yon moun ki prezante avèk dyare pandan jounen an.
- Dekri sa pou fè pou yon moun ki gen dyare pandan lannwit.
- Dekri sa pou fè pou yon moun ki pa kapab deplase pou chèche swen nan yon sant sante.

Fason pou Idantifye Kolera

- CHW pran desizyon ou sove lavi moun. Li enpòtan pou CHW idantifye kolera. Gid sa a pou pran desizyon ap bay enstriksyon etap-pa-etap pou pran swen moun ki nan kominote ou pandan yon epidemi kolera.
- Konsève yon kopi gid sa a pou ou pou kapab evalye nenpòt moun ki vini kote ou **ki genyen** oswa **ki pa genyen** dyare dlo.
- Gid sa a ap bay enfòmasyon sou fason pou trete yon moun ki gen dyare ak kote pou voye moun nan.

Tanpri swiv sou
Dokiman Gid pou Pran Desizyon an

GID POU PRAN DESIZYON AN

Kesyon: Mande moun nan, èske ou te janm gen dyare dlo jodi a?

Non

Repons: Si moun nan di NON li pa t gen dyare dlo jodi a

1. Bay edikasyon sou maladi kolera
2. Bay edikasyon sou preparasyon ak itilizasyon ORS
3. Bay moun nan 3 sache ORS
4. Di moun nan pou li prepare ORS la imedyatman, kòmanse bwè li pa ti gòje, epi ale nan yon sant sante, oswa nan yon CTC, si li gen dyare

Wi

Repons: Si moun nan di WI li te gen dyare dlo jodi a, epi se pandan LAJOUNEN

1. Prepare ORS nan yon resipyan 1 Li (1/4 galon)
2. Bay moun malad la ORS epi fè li bwè ORS pa ti gòje souvan
3. Bay edikasyon sou maladi kolera
4. Bay edikasyon sou preparasyon ak itilizasyon ORS
5. Detèmine si moun nan kapab deplase pou ale nan sant sante oswa CTC ki pi pre li a. Gade anba a

Wi

Repons: Si moun nan di WI li te gen dyare dlo jodi a, epi se pandan LANNWIT

1. Prepare ORS nan yon resipyan 1 Li (1/4 galon)
2. Bay moun malad la ORS epi fè li bwè ORS pa ti gòje souvan
3. Bay edikasyon sou maladi kolera
4. Bay edikasyon sou preparasyon ak itilizasyon ORS
5. Bay 5 sache ORS pou manm fanmi an
6. Bay fanmi an enstriksyon pou fè pasyan an bwè ORS la pa ti gòje pandan tout lannwit lan
7. Bay fanmi an enstriksyon pou mennen moun lan nan sant sante a oswa nan CTC a lè li jou avèk yon kantite ORS pou moun nan bwè pa ti gòje pandan li prale a
8. Voye pasyan an lakay li pou rès nwit lan (si sant sante a fèmen aswè)
9. Detèmine si moun nan kapab deplase pou ale nan sant sante oswa CTC ki pi pre li a lè li jou. Gade anba a

Wi

Si ou detèmine ke moun nan KAPAB deplase pou ale nan sant sante a oswa nan CTC a

1. Si moun malad la fèt pou deplase pandan plis pase 1 èdtan, bay li 3 sache ORS.
2. Asire ou fè moun nan ale avèk dlo pwòp nan sant sante oswa nan CTC ki pi pre li a.
3. Si pa genyen dlo pwòp, sèvi ak dlo ki genyen an
4. Bay moun nan enstriksyon pou bwè ORS la pa ti gòje souvan
5. Fè pasyan an kontinye bwè ORS la pandan l ap deplase pou ale nan sant sante a oswa nan CTC a

Wi

Non

Si ou detèmine ke moun nan PA KAPAB deplase pou ale nan sant sante a oswa nan CTC a

1. Bay moun malad la ORS epi fè li bwè ORS pa ti gòje souvan
2. Bay moun nan 5 sache ORS
3. Fanmi an fèt pou asire pasyan an bwè ORS la pa ti gòje pandan tout lannwit lan
4. Bay fanmi an enstriksyon pou yo fè pasyan an bwè ORS la pa ti gòje jouk lè dyare a sispann
5. Avèk èd fanmi an, eseye epi jwenn yon fason moun malad la kapab ale nan sant sante oswa nan CTC ki pi pre a
6. CHW a ta fèt pou tcheke moun malad la nan 2 èdtan lakay li

Modil 3

Fason pou Lave men



Objektif

- Dekri kilè moun yo ta fèt pou lave men yo
- Dekri kijan moun yo ta fèt pou lave men yo
- Dekri sa moun yo ta fèt pou itilize pou lave men yo lè pa gen savon

Lave men



- Lavaj men avèk savon ak dlo pwòp se *yon* fason pou ede anpeche maladi kolera simaye
- Savon ede retire salte ak mikwòb kolera nan men
- Moun kapab ede pwoteje tèt yo ak fanmi yo pou yo pa vin malad avèk kolera si yo lave men yo souvan.
- Men ki pa lave (oswa men pa byen lave) kapab transfere mikwòb kolera nan manje, nan dlo, ak nan sifas ki nan kay la

Kisa dlo pwòp se dlo?

- Dlo pwòp se dlo ki vini nan boutèy avèk bouchon ki pa kase, dlo ki te bouyi, oswa dlo ki te trete avèk yon pwodwi abaz chlorin

Kilè mwen ta fèt pou lave men mwen?

- Ou ta dwe lave men ou souvan
 - Anvan ou manje oswa anvan ou prepare manje
 - Anvan ou bay timoun manje
 - Apre ou fin itilize latrin oswa twalèt
 - Apre ou fin netwaye dèyè pitit ou
 - Apre ou fin pran swen yon moun ki malad avèk kolera

Kijan mwenn ta fèt pou lave men mwenn?

- Mouye men ou avèk dlo pwòp
- Byen savonnen men ou avèk savon an
 - Si pa genyen savon, fwote men ou avèk sann oswa avèk sab
- Kouvri tout sifas yo, ak anba zong ou
- Rense men ou byen avèk dlo pwòp
- Seche men ou nèt avèk yon sèvyèt ki pwòp, si genyen, oswa seche men ou nan lè



Solisyon Rehidratasyon Oral (ORS)

Yon tretman pou sove lavi pou moun ki gen dyare dlo akòz maladi kolera

Objektif

- Eksplike kisa ORS ye ak kisa li fè pou anpeche moun mouri akòz maladi kolera
- Idantifye resous ki nesesè pou prepare sache ORS ak ORS nan kay
- Prepare sache ORS ak ORS nan kay
- Bay pasyan ki gen maladi kolera enstriksyon pou yo manje san rete epi pou yo kontinye bay tibebe yo tete yon fason ki apwopriye

Solisyon Reyidratasyon Oral (ORS)

Kisa ORS ye?

- ORS se yon bwason pou sove lavi pou moun ki gen dyare dlo akòz maladi kolera
 - Dyare dlo lakòz yon pèt rapid dlo ak sèl nan kò moun nan (dezidratasyon)
 - Pèt dlo ak sèl ak sèl sa a kapab lakòz lanmò moun nan
- Si ou bwè ORS sa kapab evite lanmò lè ou ranplase dlo ak sèl ki pèdi a
- Prepare epi bay ORS la imedyatman pou moun ki gen dyare dlo



Resous ki Nesesè pou Prepare Sache ORS

- Savon ak dlo pwòp (pou lave men)
- Dlo pwòp se dlo ki vini nan boutèy avèk bouchon ki pa kase, dlo ki te bouyi, oswa dlo ki te trete avèk yon pwodwi abaz chlorin
- Yon resipyan pwòp ki kapab kenbe omwen 1 lit (1/4 galon) dlo
- Yon istansil pwòp pou brase solisyon an
- Yon tas pwòp pou bwè oswa yon kiyè pwòp pou bay timoun nan bwè ORS la
- Yon lit (1/4 galon) dlo pwòp
 - »» *Si ou pa sèten si dlo a pwòp, bouyi li pandan omwen 1 minit oswa trete li avèk yon pwodwi abaz klò. Si pa gen dlo bouyi oswa dlo ki trete, sèvi ak nenpòt dlo ki disponib. ORS ki melanje avèk nenpòt dlo kapab toujou sove lavi moun.*
- on sache solisyon reyidratasyon oral

Fason pou Prepare ORS



1. Lave men ou avèk savon ak dlo pwòp anvan ou fè solisyon an



2. Nan yon resipyan ki pwòp, ajoute 1 lit (1/4 galon) dlo pwòp ki bon pou bwè



3. Vide sache ORS la nan dlo pwòp epi brase li avèk yon istansil pwòp jouk lè poud blan an disparèt



4. Sèvi ak yon tas oswa yon kiyè pwòp (pou timoun) pou bwè ORS la. Bwè ORS la an ti gòje souvan. Adilt yo ak lòt gran timoun yo ta fèt pou kontinye manje souvan. Tibebe ak jenn timoun yo ta fèt pou kontinye bwè lèt manman yo souvan

Dlo pwòp pou bwè— Aquatabs®

Yon pwodwi tretman
avèk klò pou fè dlo vin
pwòp pou bwè



Objektif

- Dekri Aquatabs[®]
- Dekri fason pou itilize Aquatabs[®] pou fè dlo vin pwòp
- Bay manm kominote a enstriksyon sou fason pou prepare dlo pwòp avèk Aquatabs[®]

Kisa Aquatabs® ye?

- Aquatabs® se ti grenn klò ki kapab itilize pou fè dlo sal vin pwòp pou bwè.
 - Aquatabs® touye mikwòb ki simaye kolera
- Aquatabs® vini nan yon bann grenn epi li fasil pou itilize
 - Pran prekosyon ou pou pa twonpe ou nan yon bann Aquatabs® ki gen medikaman
- Ou fèt pou mete grenn Aquatabs® yo nan **dlo epi** ou PA **pou manje yo** nan okenn sikonstans

Kijan pou mwen sèvi ak Aquatabs®?

Aquatabs® vini nan diferan doz (8.5mg, 17mg, 33 mg, 67 mg ak 167mg) pou diferan kantite dlo

1. Gade sou pake a pou wè dòz Aquatabs® ou. Itilize tablo yo bay la pou wè ki kantite dlo ou kapab trete avèk dòz grenn ou genyen an
2. Retire grenn a (yo) nan bann Aquatabs® epi lage li nan yon resipyan pwòp ki genyen kantite dlo kòrèk la.
3. Brase dlo a avèk yon istansil ki pwòp
4. Kouvri veso an
5. Rete tann pandan **30 minit** anvan ou bwè oswa itilize dlo a
6. Bwè epi itilize dlo pwòp la nan pwochen 24 èdtan yo

Ki dòz Aquatabs® pou mwen itilize pou fè dlo mwen vin pwòp pou bwè?

Grenn Aquatabs®		Kantite grenn pou itilize		Pou fè dlo a vin pi pwòp	
Dòz	Koulè Pake	Dlo Pwòp	Dlo Twoub	Lit	Galon
3.5 mg	Pake jòn	1	2	li lit	¼ galon
8.5 mg	Pake jòn	1	2	2.5 lit	½ galon
17 mg	Pake jòn	1	2	5 lit	1 galon
33 mg	Pake vèt	1	2	10 lit	2½ galon
67 mg	Pake ble	1	2	20 lit	5 galon
167 mg	Pake wouj	1	2	40 lit	10 galon

Dlo potab pou bwè - Dlo Lavi

Yon pwodwi abaz chlorin ki sove lavi poutèt li rann dlo a potab



Objektif yo

- Esplike ki sa Dlo Lavi ye.
- Bay esplikasyon sou kouman pou itilize Dlo Lavi pou rann dlo a potab.
- Idantifye ki atik ki nesesè pou prepare dlo potab la avèk Dlo Lavi.
- Esplike manm kominote yo kouman pou yo prepare dlo potab avèk Dlo Lavi.

Dlo potab pou bwè - Dlo Lavi

- Se Travaye Sante Kominotè (CHW) yo ki se moun kle ki responsab bay kominote a enfòmasyon sou kouman pou prepare dlo potab la pou bwè.
- Maladi kolera a ka gaye lè moun bwè ak lè yo itilize dlo ki gen mikwòb kolera ladann.
- Lè ou bwè ak lè ou itilize dlo potab se sa kap anpeche maladi kolera a gaye.
 - dlo potab se dlo ki nan boutèy ki gen bouchon ki sele, se dlo ki bouyi, oswa se dlo ki trete ak pwodui abaz klò.
- Yon fason pou rann dlo a potab se pou trete l ak yon pwodwi abaz klò tankou Dlo Lavi.

Kisa Dlo Lavi ye?

- Yon pwodwi abaz chlorin pou trete dlo e ki touye mikwòb ki pwopaje maladi kolera e ki fè moun malad
- Chlorin an likid ki vin nan yon ti boutèy epi ke yo fabrike an Ayiti
- Dlo Lavi fèt pou sèvi **nan dlo pou bwè sèlman**

Kouman pou itilize Dlo Lavi



Yon bouchon plen Dlo Lavi bay 20 lit (5 galon) dlo potab pou bwè.

- Vide likid Dlo Lavi a nan bouchon ki vin nan boutèy Dlo Lavi a.
- Vide 1 bouchon plen Dlo Lavi nan yon veso ki pwòp e ki gen 20 lit (5 galon) dlo.
 - Si dlo a sal anpil oswa si li twoub, itilize 2 bouchon plen Dlo Lavi olye ke ou itilize yon (1) bouchon.
- Brase dlo a ak yon istansil ki pwòp.
- Si ou gen yon kouvèti, kouvri veso a.
- Tann 30 minit anvan ou bwè dlo a oswa anvan ou sèvi ak li.
- Bwè epi itilize dlo potab la sou 24 èdtan.

Remak: Si wap itilize yon veso ki **pa** kouvri, wap gen pou trete dlo a chak 24 èdtan. Si veso a kouvri e li gen yon wobinèt, se yon fwa selman pou trete'l.

Dlo potab pou bwè—PuR®

Yon poud blan yo itilize pou pirifye dlo
ki sal



Objektif yo

- Esplike kisa PuR[®]ye.
- Esplike kijan pou moun sèvi ak PuR[®] pou rann dlo a potab.
- Idantifye ki atik ki nesesè pou prepare dlo potab la avèk PuR[®].
- Itilize PuR[®] pou prepare dlo potab la pou bwè.
- Esplike manm kominote yo kouman pou yo prepare dlo potab ak PuR[®].

Kijan pou rann dlo a potab

- Pou anpeche maladi kolera pwopaje, ou dwe bwè e ou dwe itilize dlo potab.
 - Dlo potab se dlo ki nan boutèy ki gen bouchon ki sele, dlo ki bouyi, oswa dlo ki trete ak pwodwi ak baz chlorin.
- Yon fason pou rann dlo a potab se pou trete l ak yon pwodwi ak baz chlorin tankou PuR[®].
- PuR[®] touye mikwòb ki pwopaje maladi kolera a.

Kisa PuR® ye?

- PuR® se yon pwodwi pou trete dlo ki touye mikwòb kolera ki fè moun malad
- PuR® se meyè pwodwi pou trete dlo ki twoub
- PuR® fè dlo a vin klè. Lòt pwodui pou trete dlo yo touye mikwòb tou, men dlo a ka ret twoub toujou
- PuR® vini nan yon ti sache sou fòm poud pou vide nan dlo ki twoub la



Kouman pou sèvi ak PuR®

- Vide poud ki nan sache PuR® la nan 10 lit (2 galon 1/2) dlo.
- Bwasé dlo a byen Bwasé pandan 5 minit.
- Kite dlo a poze pandan 5 minit.
- Filtre dlo a; pou fè sa, fè l pase nan yon twal pwòp (ki **pa gen** twou) pou l ale nan yon veso ki pwòp.
- Tann 20 minit anvan ou bwè dlo a.
- Bwè epi itilize dlo potab la sou 24 èdtan.

Remak: Si wap konsève dlo a nan yon veso ki pa kouvri, trete dlo a ak PuR® ankò apre 24èdtan

Kijan pou konsève dlo potab

Veso ki kouvri e ki gen yon wobinèt anpeche dlo potab la sal.

Objektif yo

- Esplike pou ki rezon li enpòtan pou konsève dlo potab la.
- Idantifye yon veso ki pou konsève dlo potab la.
- Esplike manm kominote yo kouman pou yo detèmine si yon veso san danje pou konsève dlo potab.
- Esplike manm kominote yo sou enpòtans pou gen yon veso pou konsève dlo potab defason pou anpeche maladi kolera a mete pye.

Pouki rezon li enpòtan pou konsève dlo potab?

- Lè moun bwè dlo potab ak lè yo itilize'l se youn nan fason ki pi enpòtan pou anpeche maladi kolera a gaye.
- Apre ou fin rann dlo a potab pou'w bwè e pou'w itilize, li enpòtan pou asire'w ke dlo a konsève san danje.
- Yon veso ki kouvri e ki pwòp pwoteje dlo a epi li kenbe'l potab pou moun bwè.

Kisa yon veso pou konsève dlo potab ye?

- Se yon veso ki gen yon kouvèti ki kouvri'l byen sere.
- Se yon veso ki gen yon wobinèt oswa yon ti ouvèti ki anpeche moun foure men yo, gode yo, istansil yo, ak lòt objè nan dlo a.

E si mwen **pa** gen yon vesò pou konsève dlo potab?

- **Si ou gen dlo nan yon vesò ki pa gen kouvèti e ki pa gen yon ti wobinèt, li enpòtan kanmèm pou'w kenbe dlo a lepli pwòp ke posib.**
 - Netwaye vesò a anvan ou sèvi ak li pou konsève dlo a.
 - **Pa** tranpe objè nan dlo a.
 - **Pa** tranpe dwèt ou oswa men'w nan dlo a.
 - Sèvi ak dlo ki soti dirèkteman nan vesò a sèlman.

Kouman pou netwaye yon veso pou l sa konsève dlo potab (si ou gen klowòks ki sèvi nan kay)

Suiv etap sa yo pou w netwaye veso a

- 1) Lave veso a ak savon e ak dlo potab epi rense l byen rense ak dlo potab.
- 2) Netwaye veso a avèk yon melanj 100 mezi dlo pou 1 mezi klowòks ki sèvi nan kay.
- 3) Kouvri veso a epi sekwe l byen sekwe defason pou melanj dlo a byen lave andedan veso a.
- 4) Tann omwen 30 segonn epi vide melanj dlo a pou l soti nan veso a.
- 5) Kite veso a seche alè avan ou sèvi ak li.

Remak: Si ou pa gen klowòks ki sèvi nan kay, netwaye veso a avèk savon e ak dlo potab epi kite l seche alè.

Pran prekosyon lè wap prepare manje

Objektif yo

- Esplike pou ki rezon li enpòtan pou pran prekosyon nan fè manje.
- Esplike manm kominote yo kouman pou yo prepare manje a pou l san danje.

Poukisa li enpòtan pou prepare manje avèk prekosyon?

- Pou anpeche maladi kolera a pwopaje
 - Lave men w tout tan ak savon e ak dlo potab pou anpeche maladi kolera a al nan manje.
 - Dlo potab se dlo ki nan boutèy ki gen bouchon ki sele, se dlo ki bouyi, oswa se dlo ki trete ak pwodui abaz chlorin.
 - Kwit manje yo byen kwit. Tout manje, sitou fwidèmè, fwidèmè ki gen po, ak legim ka gen mikwòb kolera ladan yo.
 - Konsève manje kwit nan veso ki kouvri pou anpeche mouch antre ladan e pou pwoteje manje ak kont mikwòb kolera.

Kouman pou mwen prepare manje pou l san danje?

- Lave men w tout tan ak savon e ak dlo potab.
- Sèvi ak dlo potab pou fè manje.
- Kwit manje a byen kwit (sitou lè se fwidemè).
- Manje manje kwit pandan l CHO.
- Konsève manje kwit nan veso ki kouvri.
- Chofe manje kwit la byen chofe.
- Netwaye zòn kote wap fè manje a ak istansil kwizin yo ak savon e ak dlo potab.
- Manje manje ou prepare oumenm oswa manje moun ou fè konfyans prepare.

Mezi iijyèn ak netwayaj ki pridan

Mezi iijyèn ki pridan vle di ke moun jete matyè fekal (poupou) yo kòmsadwa.



Objektif yo

- Esplike kisa mezi ijyèn ki pridan ye.
- Esplike fason apwopriye ak kote apwopriye pou jete matyè fekal (poupou).
- Esplike kijan pou prepare solisyon pou netwaye bagay nan kay la ki pou anpeche maladi kolera a mete pye e ki pou anpeche'l gaye.
- Esplike kijan pou netwaye tout kote nan kay la ak lòt atik defason pou anpeche maladi kolera a pwopaje.
- Esplike kouman pou moun benyen yon fason pou pwoteje lòt moun ki nan kay la pou yo pa trape maladi kolera.
- Esplike egzakteman kisa moun dwe fè pou netwaye atik ki nan kay la si gen yon moun nan fanmi an ki gen maladi kolera.
- Esplike manm kominote yo kisa pou yo fè pou mezi ijyèn ak metòd netwayaj ki san danje.

Objektif yo

- Esplike kisa mezi ijyèn ki pridan ye.
- Esplike fason apwopriye ak kote apwopriye pou jete matyè fekal (poupou).
- Esplike kijan pou prepare solisyon pou netwaye bagay nan kay la ki pou anpeche maladi kolera a mete pye e ki pou anpeche'l gaye.
- Esplike kijan pou netwaye tout kote nan kay la ak lòt atik defason pou anpeche maladi kolera a pwopaje.
- Esplike kouman pou moun benyen yon fason pou pwoteje lòt moun ki nan kay la pou yo pa trape maladi kolera.
- Esplike egzakteman kisa moun dwe fè pou netwaye atik ki nan kay la si gen yon moun nan fanmi an ki gen maladi kolera.
- Esplike manm kominote yo kisa pou yo fè pou mezi ijyèn ak metòd netwayaj ki san danje.

Kisa mezi ijyèn ki pridan ye?

- Mezi di jyèn ki pridan vle di moun jete matyè fekal (poupou) nan watè oswa nan latrin, oswa yo fouye twou pou mete yo.
- Mezi ijyèn ak metòd netwayaj ki pridan ede anpeche mikwòb kolera gaye.

Pou kisa mezi ijyèn ak netwayaj enpòtan?

- Maladi kolera a gaye lè matyè fekal (poupou) oswa vomi yon moun ki malad al nan manje moun manje oswa nan dlo yo bwè.
- Poupou oswa vomi yon moun malad ka ale tou nan atik ki sèvi nan kay, tankou nan vesèl, nan mèb, atè, nan rad oswa nan dra ki al sou kabann. Moun ka trape maladi kolera si yo manyen atik sa yo epi apresya yo met men yo nan bouch yo.
 - Pa kite poupou a manyen moun oswa kote nan kay la.
 - Jete poupou a kòmsadwa.
- Pou evite maladi kolera a gaye, asire'w toujou kenbe kò'w pwòp e ke ou kenbe tout sa ou manyen pwòp tou.

Enstriksyon sou mezi ijyèn ak netwayaj ki pridan

Pou anpeche mikwòb kolera al nan dlo moun bwè ak nan manje, sou sifas oswa nan objè:

- Jete poupou a kòmsadwa.
- Sèvi ak latrin oswa lòt sistèm sanitasyon, tankou watè ki gen pwodwi chimik ladan yo, pou jete poupou.
- Lave men'w ak savon e ak dlo potab
 - apre ou fin ale nan latrin oswa nan watè.
 - apre ou fin netwaye dèyè yon tibebe.
- Netwaye latrin ak kote ki kontamine ak poupou oswa vomi ak yon solisyon ki konpoze de 1 mezi klowòks ki sèvi nan kay pou 9 mezi dlo.

Mezi ijyèn ak netwayaj ki pridan

- Lave dra ki al sou kabann, rad, ak kouchèt avèk savon; rete a yon distans de omwen 30 mètr de nenpòt sous dlo, lè wap fè lesiv la.
- Benyen epi benyen pitit ou ak savon e ak dlo, epi rete a yon distans de omwen 30 mètr de nenpòt sous dlo.
- Se pou w lave tòchon ki sèvi pou netwaye anndan kay la toulejou ak savon epi kite yo seche alè anvan ou sèvi ak yo ankò.
- **Se pou'w pran prekosyon espesyal si yon manm fanmi an gen maladi kolera.**
 - Lave **tout** rad nan kay la ak tout dra moun ki gen maladi kolera a te mete oswa te manyen ak yon melanj ki 100 mezi dlo pou 1 mezi klowòks ki sèvi nan kay.
 - Ou ka dezenfekte matla yo lè ou byen seche yo nan solèy.

Lè yon moun mouri nan kay la poutèt
li te gen kolera

Objektif yo

- Esplike manm kominote yo kisa pou yo fè lè gen yon moun ki mouri nan kay la poutèt li te gen kolera.
- Konprann kouman pou anpeche maladi kolera a gaye lè wap prepare kò moun ki mouri a.
- Esplike machasuiv yo ak metòd san danje pou aplike pou resepsyon nan antèman yo si yo pa ka anile resepsyon yo.
- Esplike manm kominote yo ki prekosyon pou yo pran lè yap prepare yon kò anndan kay la anvan yal antere l.

Lè yon moun mouri nan kay la poutèt li te gen kolera

- Se pou yo kontakte otorite lokal yo oswa yon pwofesyonèl medikal touswit.
- Lè yon moun mouri poutèt maladi kolera, gen likid ki sot nan kò moun sa a e ki gen mikwòb kolera yo ladann.
- Gen prekosyon espesyal pou pran lè yap prepare kò a anvan yal antere l defason pou lòt moun **pa** trape maladi kolera a.
- Si sa posib, manm fanmi yo **pa dwe** manyen kò a.
- Si posib, se pou antèman an ta fèt kèlke zèdtan apre moun lan mouri.

Etap pou swiv pou prepare kò moun lan nan kay la avan ou antere l

1. Moun **pa** fèt pou bo, ni manyen, ni kenbe kò a.
2. Lave men ou byen lave ak savon e ak dlo potab lè ou fin manyen kò a.
3. Lave kò a ak yon solisyon ki se yon melanj 9 mezi dlo pou 1 mezi klowòks, epi boure bouch ak twou dèyè (anis) kò moun mouri a ak koton ke w te tranpe nan solisyon ki se yon melanj 9 mezi dlo pou 1 mezi klowòks.
4. Foure kò a nan yon sak pou pa kite l koule okenn likid. Likid yo ka pwopaje maladi kolera a.
5. Lave tout rad ak tout dra moun ki mouri a te genyen.
6. Si ou **pa gen** klowòks ki sèvi nan kay, lave dra ak rad moun ki mouri a ak savon epi mete yo seche nan solèy.
7. Ou ka dezenfekte matla yo lè ou byen seche yo nan solèy.
8. Netwaye tout kote kò a te manyen ak yon solisyon ki se yon melanj 9 mezi dlo pou 1 mezi klowòks.
9. Lave men ou byen lave ak savon e ak dlo potab tousuit apre ou fin manyen rad moun ki mouri a.

Resepsyon nan antèman an

- Se otorite lokal yo oswa yon pwofesyonèl medikal ki fèt pou sipèvize fason yap antere kò a.
- Se pou nou ta anile tout resepsyon kote nou te gen entansyon sèvi manje nan antèman an.
- Men si gen manje ki pral pare kanmenm, tout envite ak tout manm fanmi dwe fè atansyon pou pa kite maladi kolera a gaye.
- Pou anpeche maladi kolera a gaye pandan antèman an, envite ak manm fanmi yo fèt pou yo suiv direktiv sou antèman yo.

Resepsyon nan antèman an

- **Pa** prepare okenn manje si ou te prepare kò a.
- **Pa** manyen kò a pandan resepsyon nan antèman an.
- Lave men w tout tan ak savon e ak dlo potab.
- Se dlo potab pou bwè epi itilize li pou tout sa ou bezwen fè nan kay la.
- Kwit manje a byen kuit (sitou lè se fwidèmè).
- Toujou kouvri manje a, manje'l tou cho, kale fwi epi kale legim yo.
- Pwòpte kote ou prepare manje a epi lave tout istansil kizin yo byen lave ak savon e ak dlo potab epi kite yo byen seche anvan ou sèvi ak yo ankò.
- Sèvi ak latrin oswa ak lòt sistèm sanitasyon, pou ka jete poupou a.
- Si pa gen latrin, ni watè ki gen pwodui chimik ladan yo epi w bezwen poupou, rete lwen kote ki gen dlo, omwen 30 mètr distans epi fouye yon twou pou antere poupou a.

Kolera
Pwen Kle yo

Kolera

- Kolera se yon maladi ki lakòz anpil dyare dlo ak vomisman.
- Kolera gaye lè pou pou yon moun ki enfekte antre nan dlo moun ap bwè oswa nan manje moun ap manje.

Solisyon Rehidratasyon Oral (ORS)

- ORS se yon fason ki senp pou ranplase dlo ak sèl ki pèdi nan dyare dlo maladi kolera lakòz moun nan genyen.
- ORS kapab sove lavi ou si ou gen dyare dlo.
- Prepare sache ORS avèk dlo potab pwòp epi bwè li souvan pa ti gòje.

Swen Moun ki gen Dyare Dlo

- Prepare epi bay ORS imedyatman.
- Evalye kapasite pou moun nan deplase pou ale nan sant sante ki pi pre a.
- Voye moun nan sant sante ki pi pre a si li kapab ale. Si moun nan pa kapab ale, rezoud pwoblèm nan sou fason pou ba li pi bon swen an jouk lè dyare a sispann.

Aquatabs®

- Aquatabs® se yon pwodwi ak baz chlorin ki kapab itilize nan dlo pou fè dlo a vin bon pou bwè.
- Aquatabs® touye mikwòb kolera nan dlo ki kapab lakòz moun vin malad avèk dyare.
- Mete yon grenn Aquatabs® nan dlo ki klè ak de (2) grenn nan dlo ki twoub.

Dlo Lavi

- Dlo Lavi se yon pwodwi ak baz chlorinki kapab itilize nan dlo pou fè dlo a vin bon pou bwè.
- Dlo Lavi touye mikwòb kolera nan dlo ki kapab lakòz moun vin malad avèk dyare.
- Vide yon bouchon plen Dlo Lavi nan yon veso pwòp ki genyen 5 galon (20 lit) dlo ladan.
 - Rete tann pandan 30 minit anvan ou bwè dlo a

Klowòks ki Sèvi nan Kay

- Klowòks ki sèvi nan kay se yon pwodwi ak baz chlorin ki kapab itilize nan dlo pou fè dlo a vin bon pou bwè.
- Klowòks ki sèvi nan kay touye mikwòb kolera nan dlo ki kapab lakòz moun vin malad avèk dyare.
- Vide 8 gout klowòks ki sèvi nan kay nan yon veso pwòp ki genyen 1 galon dlo ladan.
 - Rete tann pandan 30 minit anvan ou bwè dlo a

PuR®

- PuR® se yon pwodwi ak baz chlorin ki kapab itilize nan dlo pou fè dlo a vin bon pou bwè.
- PuR® touye mikwòb kolera nan dlo ki kapab lakòz moun vin malad avèk dyare.
- Vide yon sache PuR® nan 2 ½ galon (10 lit) dlo.
 - Sekwe dlo a, filtre li, epi rete tann pandan 20 minit anvan ou bwè li

Lavaj Men

- Lave men avèk savon ak dlo pwòp se youn nan fason ki pi fasil pou ede ou evite maladi kolera gaye.

Estokaj Bon Dlo

- Toujou estoke bon dlo nan yon veso pwòp ki genyen yon kouvèti ak yon wobinè oswa ti twou pou pa kite mikwòb kolera antre nan dlo a.

Bon Preparasyon Manje

- Pratik pou byen manipile manje, byen kwit manje ak byen estoke manje kapab anpeche maladi kolera gaye.
- Bouyi li, kwit li, kale li, oswa kite li!

Bon Pratik Ijyèn ak Netwayaj

- Bon pratik ijyèn ak bon netwayaj ap ede anpeche mikwòb kolera gaye.
- Bon pratik ijyèn vle di ou byen jete poupou nan twalèt, nan latrin, oswa ou mete poupou a anba tè.
- Netwayaj avèk savon ak dlo oswa avèk solisyon klowòks ki sèvi nan kay kapab touye mikwòb kolera sou atik ki nan kay la.

Lè yon Moun ki Gen Maladi Kolera Mouri nan Kay la

- Kontakte ofisyèl lokal yo imedyatman si moun nan mouri akòz maladi kolera nan kay la.
- Depi gen lanmò, yon kadav ap degaje fliyid ki kapab genyen mikwòb kolera.
- Ou ta fèt pou pran swen espesyal pou prepare yon kadav pou antèman pou pa vin malad avèk kolera.

Fason pou Netwaye Lakay ou apre Inondasyon

- Dlo inondasyon kapab genyen pou pou ki kapab genyen mikwòb kolera.
- Ou ta dwe netwaye tout sifas ak objè dlo inondasyon te mouye.
- Si ou fè netwayaj avèk yon melanj klowòks ki genyen 1 pati klowòks ou mete nan 100 pati dlo, ou kapab touye mikwòb kolera sou atik ki inondasyon.

Dyare Dlo

- Maladi Kolera lakòz anpil dyare dlo ki kapab sanble avèk dlo diri twoub.
- Si ou gen dyare dlo ou kapab gen kolera.
- Si ou gen dyare dlo, prepare ORS imedyatman, bwè li souvan pa ti gòje, epi ale nan sant sante ki pi pre a.